

Propagandan voitto tiedonvälityksestä

Jorma Anttila, VTT

11.9.2001 elettiin uudelleen amerikkalaisten tajuntaan painunut Pearl Harbor ja kääntyminen sodan kannalle. Syyskuun yhdennentoista kauhistavuus on enemmän kuin sen 3000 uhrissa. Koneiden törmäykset olivat röyhkeä tunkeutuminen suurvallan sydämeen, ja pilvenpiirtäjien romahtaminen aikaansai valtavan tunnevaikutuksen. Sortuminen oli se kliimaksi, jolla hyökkäyksen seuraukset saivat ne mittasuhteet, jotka mahdollistivat sanomalehtien suuret SOTA!-otsikot. Se, että samanaikaisesti iskettiin Pentagoniin, vahvisti sotilaallista ulottuvuutta.

Iskujen yllättävä röyhkeys ja tornien mykistävä luhistuminen pysäyttivät ajattelun. Kaikenkattava ”Miten tämä on mahdollista?” -päivittely ja tapahtumien vyöry suuntasi ajatukset pois pieniltä näyttävistä yksityiskohdista kuten siitä, ettei tornien sortuminen nähdyllä tavalla ole mahdollista törmäysten ja tulipalojen seurauksena tai että 47-kerroksinen WTC 7 sortui iltapäivällä yhtäkkiä omia aikojaan. Sen sijaan viranomaisten pian esiintuomat vihjeet Osamasta ja arabikaappareista tarjosivat valmiin suunnan ihmisten raivolle.

Kun tähdätään sotaan, käytetään propagandaa. Sen voi toteuttaa uutisohjailulla ja valmiiden tulkintojen vuodattamisella. Vihollinen dehumanisoidaan. Guantánamon vankileiri ei olisi mahdollista ilman että tässä onnistuttiin.

Kun on toistamalla toistettu väärää tietoa, siitä tulee ”kaikkien tietämä tosiasia”. Valmiin tarinan toistaminen on ollut osa pysyvän poikkeustilan luomista. Kritiikki esitettyä tarinaa kohtaan, mahdottomuuksien ja ristiriitojen osoittaminen ja todisteiden vaatiminen ovat olleet kevyesti leimattavissa syyllisten puolustamiseksi, terrorismin hyväksymiseksi ja uhrien muiston ja heidän omaistensa loukkaamiseksi, vaikka asia on tarkemmin ajateltuna juuri päinvastoin.

Neljännestä tuhoutuneesta lentokoneesta kertovan *United 93*:n kaltaisilla elokuvilla ylläpidetään opittua käsitystä tapahtuneesta. Viileähkö dokumentaarisuus ruokkii käsitystä, että väitettyihin matkapuheluihin nojautuva kertomus perustuisi parhaaseen mahdolliseen tietoon lennon vaiheista. (Ks. www.11syyskuu.org/93.)

11.9. on eletty ja hyväksytty todeksi. Kaikille on tietyllä tavalla noloa huomata tulleen harhautetuksi. Omien virheiden tunnustaminen ei voi olla helppoa myöskään ”neljännen valtiomahdin” edustajille, joiden tehtäviin luetaan vallanpitäjien vahtikoirana toimiminen.